

3 (Åben) Indgåelse af bodelingsaftaler ifm. opgaveflyttet

Forberedende Forretningsudvalg Region Østdanmark

Sags ID: EMN-2026-01459

Dok ID: 12883900

Resumé

Som led i implementeringen af sundhedsreformen skal der indgås bodelingsaftaler mellem kommunerne og regionerne ifm. overdragelse af de fire opgaver, der med sundhedsreformen overgår til regionalt ansvar pr. 1. januar 2027.

Regionen modtog kommunernes udkast til delingsaftaler d. 1. maj 2026. Efterfølgende er aftalerne gennemgået og drøftet med kommunerne på administrativt niveau. Med denne sag lægges der op til, at administrationen bemyndiges til dels at færdigforhandle de udestående, mindre detaljer i nogle af bodelingsaftalerne, og samtidig får delegeret kompetencen til at indgå og underskrive de endelige bodelingsaftaler, som er forelagt i denne sag.

Indstilling

Administrationen indstiller, at:

1. Administrationen bemyndiges til at færdigforhandle bodelingsaftalerne inden for de politisk fastsatte og lovgivningsmæssige rammer.
2. Kompetencen til efterfølgende at indgå og underskrive de endelige bodelingsaftaler, og de deraf afledte leje- og brugsret-aftaler, delegeres til administrationen.
3. Regionsformanden bemyndiges til at godkende og underskrive aftaler om overdragelse af bygninger som beskrevet i det fortrolige vedlagte bilag 48.

Sagen afgøres af det forberedende regionsråd.

Sagsfremstilling

Som led i implementering af sundhedsreformen overtager regionerne myndigheds- og finansieringsansvaret for følgende fire opgaver:

1. akutsygepleje
2. sundheds- og omsorgspladser
3. patientrettet forebyggelse
4. specialiseret rehabilitering og dele af den avancerede genoptræning

Som led i overdragelsen af opgaverne skal der indgås bodelingsaftaler mellem kommunen og regionen på de områder, hvor regionen overtager ansvaret for driften. Bodelingsaftalerne skal være godkendt i både region og kommuner senest d. 1. juli 2026.

Administrationen har i løbet af maj forhandlet kommunernes udkast til bodelingsaftaler. I processen har der været et særligt fokus på at sikre tryghed for medarbejderne, der er helt afgørende for, at vi lykkes med den fremtidige drift og med at skabe tryghed og nærhed i sundhed for borgerne. Ligesom der skal sikres rammer, så hospitalerne kan være klar til at tilbyde stabil og sikker drift d. 1. januar 2027.

Dialogen med kommunerne er forløbet godt, og der er opnået et samlet resultat, som overordnet vurderes tilfredsstillende i forhold til både de faglige og organisatoriske hensyn, der skal varetages i forbindelse med overdragelsen. Aftalerne er dog også blevet forhandlet i en meget komprimeret proces. Enkelte steder udestår derfor hjørner, der vedrører tekniske og afgrænsende forhold og som ikke ændrer på de væsentligste aftaleforudsætninger. Disse udestående vil falde på plads de kommende uger.

Med de kommunale og den regionale administrations indstilling om godkendelse af alle bodelingsaftaler kan det undgås, at bodelingen skal i delingsrådet.

Baggrund om bodelingsaftaler

En bodelingsaftale er en aftale mellem en kommune og en region. Delingsaftalerne er udarbejdet pba. bekendtgørelse fra december 2025 og februar 2026 og omfatter overførelse af aktiver, passiver, rettigheder, pligter og ansatte der udelukkende eller helt overvejende er knyttet til løsningen af de opgaver, der overgår til regionen. Det er kommunerne, som har haft ansvaret for at udarbejde udkast til bodelingsaftalerne.

Bodelingsaftalerne fastlægger således, hvilke medarbejdere der virksomhedsoverdrages, og om der sker overdragelse af bygninger eller brugsret til bygninger samt overdragelse af løsøre som fx biler og træningsudstyr og varelager. Desuden beskriver aftalerne vilkår for overdragelsen fx rettigheder for ansatte og forpligtelser fx i forhold til gæld i bygninger og biler.

Selve økonomien i forhold til opgaveflyttet blev forhandlet af Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Danske Regioner og Kommunernes Landsforening i Forårsaftalen 2025 og indgår derfor ikke delingsaftalerne.

For de områder, hvor der er indgået horisontale samarbejdsaftaler mellem regionen og en kommune skal der først bodeles, hvis samarbejdet bringes til ophør. Dog skal der alle steder indgås delingsaftaler i forhold til myndighedsopgaverne, da regionen har myndighedsansvaret uanset hvem, der varetager driften. Hvis en kommune ønsker det, er regionen desuden forpligtet til at overtage kommunale bygninger, der anvendes til opgaver, hvor kommunen skal varetage driften gennem et horisontalt samarbejde med regionen.

Udeståender og opmærksomhedspunkter i de foreliggende delingsaftaler

Alle 46 delingsaftaler er forhandlet i løbet af maj, hvorfor både kommuner og region har været under et tidspres. Det betyder, at parterne har fokuseret på at aftale de væsentligste forhold i aftalerne. Derfor udestår der fortsat enkelte, tekniske afklaringer i nogle af de igangværende forhandlinger om delingsaftalerne. De konkrete udeståender vurderes ikke at ændre på forudsætningerne ift. overdragelsen af medarbejderne, bygninger mv. og således heller ikke regionens mulighed for at varetage opgaverne.

Samtidig er der en række områder, hvor det ikke fuldt ud har været muligt at imødekomme alle de oprindelige ønsker og forudsætninger som regionen har haft. Det gælder særligt i forhold antallet af personale, der overgår til regionen, forhold vedr. leje af kommunalt ejede bygninger samt inventar og lignende. Disse områder beskrives i fortroligt bilag 1. Disse forhold kan potentielt være udgiftsdrivende i forhold til den oprindelige økonomiske forudsætning, der er aftalt i Forårsaftalen 2025. Årsagen hertil er, at overgangsloven fastlægger at aktiver, passiver og medarbejdere kun skal overføres, hvis de udelukkende eller helt overvejende er anvendt til den opgaver, der overføres.

Det er dog administrationens vurdering, at aftalerne samlet set udgør et tilstrækkeligt grundlag for overtagelsen af de fire opgaver, som sikrer, at borgere og patienter vil opleve et uændret serviceniveau ved overgangstidspunktet, forudsat at hospitalerne sikrer forberedelse af overtagelsen ved bl.a. at rekruttere personale og klargøre fysiske rammer, der hvor dette ikke overdrages fra kommunerne. Det er samtidig vurderingen, at der over tid vil ske en videreudvikling af opgaverne og en gradvis kvalitetsforbedring i takt med implementering af nye faglige og organisatoriske løsninger. De opmærksomhedspunkter, der er identificeret forventes derfor også at kunne håndteres inden for den igangværende proces og de kommende planer for udviklingen af de overtagne opgaver.

Nedenfor uddybes disse opmærksomhedspunkter.

Delingsaftalerne fremgår i bilag 2-47 (sorteret efter sundhedsråd). Hvis der er interesse i bilagene til aftalerne, kan disse rekvireres hos administrationen.

Overdragelse af medarbejdere

Som led i arbejdet med bodelingen er det konstateret, at den kommunale organisering af de opgaver, der overføres til regionen, har direkte betydning for, hvor mange medarbejdere, der overdrages til regionen. Det skyldes, at de lovfastsatte kriterier for medarbejderoverdragelsen indebærer, at medarbejdere kun overdrages til regionen, hvis de *helt eller overvejende* har varetaget de opgaver, der overføres i opgaveflyttet.

Dette betyder, at regionen som udgangspunkt vil modtage færre medarbejdere fra kommuner, hvor eksempelvis akutsygeplejen har været organiseret i tværgående eller fælles funktioner, sammenlignet med kommuner, hvor opgaverne har været samlet i selvstændige enheder. Samtidig er der også steder, hvor der overføres færre medarbejdere til sundheds- og omsorgspladser end der forventeligt vil være behov for. Det kan ligeledes skyldes organisering eller vakante stillinger.

På de områder, hvor det vurderes, at der ikke overdrages tilstrækkeligt personale fra kommunerne til at sikre opgavevaretagelsen, vil hospitalerne derfor skulle igangsætte rekruttering og ansættelse allerede i 2026, selv om finansieringen først tilvejebringes fra 2027. Dette vurderes nødvendigt for at sikre en stabil og patientsikker drift fra 1. januar 2027.

Bygninger

Det bemærkes også, at kommunale bygninger, hvor de overtagne opgaver i dag drives fra, ofte anvendes til flere forskellige kommunale formål, ligesom en del af de opgaver, der overgår til regionen, i dag løses i lokaler beliggende i almene boligforeninger.

Som følge heraf overdrages der kun få bygninger til regionen ifm. opgaveflyttet. I stedet vil regionen indgå aftaler med kommunen om leje af det antal pladser, som blev aftalt ifm.

beslutningen om opgaveflyttet i marts 2026. De konkrete lejeaftaler med kommuner indgås i forlængelse af delingsaftalen og med denne sag (jf. indstillingspunkt 2) bemyndiges administrationen til at indgå lejeaftaler. I de tilfælde, hvor pladserne drives i almennyttige boligselskaber, overdrages lejemålene til regionen.

Det har i bodelingen været regionens udgangspunkt, at lejekontrakter indgås med en længere tidshorisont for at sikre stabile rammer for opgavevaretagelsen. Det har enkelte steder alene været muligt at indgå kortere aftaler, hvilket kan medføre behov for nybyggeri eller andre lejemål på sigt. Samtidig kan der være situationer, hvor der – af hensyn til kvalitet og hensigtsmæssig organisering af sundheds- og omsorgspladser – er behov for at flytte til nye lokaliteter inden for en kortere årrække.

Det vil derfor være en væsentlig opgave for sundhedsrådene at udarbejde langsigtede og robuste planer for den fremtidige bygningsmæssige kapacitet på området.

Seks kommuner, som under en horisontale samarbejdsaftale, skal drive sundheds- og omsorgspladser, ønsket at overdrage en bygning til regionen (i alt otte bygninger). Baggrunden er at de hermed kan få del i den mellemkommunale pulje, der er oprettet til at kompensere kommuner, som skal afgive bygninger ifm. opgaveflyttet. Regionen kan ikke modsætte sig overdragelsen af bygningerne i de fem konkrete sager. Dette er uddybet i vedlagte bilag 48 af hensyn til fortroligt indhold.

Løsøre

De steder hvor regionen indgår lejeaftale om et antal pladser i en kommunalt ejt bygning, vil løsøret – eksempelvis senge og træningsudstyr – som udgangspunkt ikke blive overdraget vederlagsfrit. Dette skyldes, at kommunerne alene kan overdrage løsørestanden, hvis den enkelte genstand har en værdi på over 25.000 kr. Beløbsgrænsen gælder pr. enhed, dvs. pr. seng, lampe mv.

Som følge heraf må der forventes merudgifter i forbindelse med etablering og indretning af særligt sundheds- og omsorgspladser, hvor udstyr i mange tilfælde skal anskaffes på ny.

Det bemærkes endvidere, at regionen har valgt ikke at overtage IT- og medicoteknisk udstyr fra kommunerne, da det er vurderet, at omkostningerne til tilpasning af dette udstyr af hensyn til sikkerhed og krav vil overstige udgifterne ved indkøb af nyt.

Kontrakter om serviceydelser som rengøring og mad

Regionen vil kun i få tilfælde overtage servicekontrakter med eksterne leverandører om eksempelvis levering af rengøring, mad, linned og uniformer. Det skyldes, at de kommunale kontrakter med leverandører oftest vedrører alle eller flere af kommunens tilbud og derfor ikke udelukkende den opgave, der overføres.

Derfor er hospitaler og koncerncentre i en sideløbende dialog med kommunerne om konkrete aftaler om eksempelvis levering af mad. Dette aftales i et selvstændigt spor på administrativt niveau.

Næste skridt

Kommunerne har i april 2026 politisk behandlet de aftaleudkast, som nu er forhandlet med regionen. Det er forskelligt, om kommunerne vil have en endelig politisk godkendelse af delingsaftalen i juni sideløbende med den regionale godkendelse. Når aftalerne er godkendt og underskrevet af begge parter, skal det meddeles Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Herefter fortsætter regionen det store arbejde med at forberede selve opgaveoverdragelsen d. 1. januar 2027.

Region Østdanmark ser frem til at kunne byde medarbejderne fra kommunerne velkomne. Medarbejderne er helt afgørende for, at vi lykkes med den fremtidige drift og med at skabe tryghed og nærhed i sundhed for borgerne.

De medarbejdere, der i forbindelse med indgåelse af delingsaftaler skal overdrages til Region Østdanmark, modtager et velkomstbrev ultimo juni 2026. Herudover modtager de information om ansættelsesforhold og -sted, så snart afklaringerne foreligger. De enkelte hospitaler, som opgaverne og medarbejderne skal høre under, planlægger den konkrete introduktion.

Økonomi

Forhandlingerne om bodeling har givet et klarere indblik i de økonomiske forudsætninger for den praktiske overtagelse af opgaverne fra kommunerne.

Der er identificeret områder, som potentielt kan udfordre de nuværende økonomiske forudsætninger i opgaveflyttet. Det handler fx om, at der kan være behov for at rekruttere personale særligt til akutsygeplejen, og om at regionen i et vist omfang skal nyanskaffe inventar til sundheds- og omsorgspladerne, opbygge nye varelagre samt finansiere nyindkøb af IT- og medicoteknisk udstyr. Der er på nuværende tidspunkt derfor betydelige usikkerheder i økonomien både til etablering og til efterfølgende drift af opgaverne, herunder også om dette kan finansieres inden for den økonomiske ramme, som er givet til opgaveflyttet.

Administrationen har rejst spørgsmål om manglende finansiering over for Danske Regioner, som bringer det op over for Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Denne problematik ses i øvrigt på tværs af landet.

Administrationen er ved at danne sig et overblik over de udgifter, som følger af delingsaftalerne, men det er næppe muligt at opgøre udgifterne endeligt før, den praktiske implementering af opgaveflyttet er afsluttet. Administrationen vil præsentere FFU for en sag med en mere præcis udgiftsprognose efter sommerferien.

Regionen har fået finansiering til opgaveflyttet i Forårsaftalen 2025 baseret på kommunernes udgiftsniveauer plus et centralt overhead, som skal dække nye driftsopgaver, som følger af opgaveflyttet. Derudover har regionen fået midler fra Økonomiaftalen 2026 til at sikre en god overgang til reformen. Administrationen forventer, at en del af de midler kan anvendes til at dække de etableringsomkostninger, som følger af den bodeling, der nu er aftalt mellem kommunerne og Region Østdanmark. Derudover har Forretningsudvalget fremsat et budgetinitiv til budget 2027 med fokus på at håndtere udgifter i forbindelse med anskaffelse af inventar og løsøre som følge af, at regionen kun overtager få bygninger, og inventaret derfor ikke følger med.

Tidligere beslutninger:

.

Bilag

1. Bilag 1 Status samt opmærksomhedspunkter og udeståender ift. delingsaftalerne (DokID: 12897629 - EMN-2026-01459)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)

(Lukket bilag)